

HET MONSTER

Jeannette Coppens

Pak Atmo lag op zijn slaapmatje en luisterde naar de steeds wisselende geluiden in het oerwoud. Het hoge geluid van een riang-riang in een boom vlakbij mengde zich met de schorre kreet van een nachtvogel. Vuurvliegjes dansten onder de daklijst van zijn huis. Vanaf zijn plaats op de slaapmat kon hij door de raamopening zien hoe ze in het donker oplichtten met een helder wit licht.

Naast hem was het donkere, warme lichaam van zijn vrouw. Ze bewoog in haar slaap en hij voelde even haar lange haren over zijn schouder glijden. Verderop kon hij de rustige ademhaling horen van zijn kinderen. De baby, in zijn schommelhangmat, kreunde even. Pak Atmo was wakker gebleven om te waken. Er gebeurden vreemde dingen. Iedere ochtend was het gras rond de drie huizen platgetrapt, waren er moddersporen. Gele modder uit het meer. En iedere nacht werd een kip gestolen. Gisteren had er een dode aap gelegen, afschuwelijk verminkt. Iets moest 's nachts uit het water komen, heel stil naar hun dorp sluipen en zich vergrijpen aan de dieren.

Pak Atmo luisterde of hij iets anders hoorde naast het gewone gezoem en gezang. Misschien sloop er nu, op dit moment, onder de palen waarop zijn huis gebouwd was, een grote gestalte. Van generatie op generatie kende men in de dorpen van het oerwoud de verhalen over het grote monster dat in het meer woonde. Het moest zo groot zijn als tien boten bij elkaar. Het had een lichaam van een slang, de kop van een tijger en het gewei van een hert. Het spuwde vuur en vlammen.

Nadat Pak Atmo met de twee andere mannen, hun vrouwen en kinderen op deze plek in het oerwoud een nieuw dorp gesticht had, offerde hij voedsel om het monster gunstig te stemmen. Op een klein bamboevlot had hij wat bananen en rijst gelegd. Onder het uitspreken van gebeden en spreuken had hij het vlot van de kant afgeduwd, het meer op. Het vlot was niet gezonken. Het monster had de offergave geaccepteerd. Waarom dan nu deze dief in de nacht, die onopgemerkt zijn kippen kwam stelen? Was de nachtelijke bezoeker het monster? Maar dan zou de vloer van hun huis opgetild moeten worden, als het dier eronder door sloop. Er had lawaai moeten zijn en vuur. Niet deze stilte.

Pak Atmo draaide zich op zijn zij en keek door de spleten van de bamboevloer. Er was niets te zien, alleen het donker van de nacht. Geen beweging, geen geluid.

Toch was de volgende morgen weer een kip weg. De bruine met het wit aan de vleugels. Hij vond de veren drijvend op het water aan het uiteinde van de houten steiger.

Sumi, de vrouw van Pak Atmo, was aan het zingen. De baby in zijn doek op haar rug, kraaide het uit van pret, vrolijk geworden door het schommelen op haar rug en heupen en van het liedje dat ze zong. De groene rok met de rode bloemen viel bij iedere pas open, zodat haar stevige, jonge benen te zien waren. Haar zwarte lange haar had zij tegen de warmte opgebonden in een wrong, waardoor je haar kleine ronde oren zag. Wanneer je naar Sumi keek, kreeg je het gevoel een vrolijke, felgekleurde bloem te zien in een veld van eentonig groen.

Pak Atmo zat gehurkt op de rode aarde en schuurde het hout van een nieuwe blaaspijp tot het glad en wit was. Hij hoorde zijn vrouw zingen. Hij zag haar kleurige kleding, haar soepele bewegingen. Hij was trots op zijn vrouw, omdat zij zo anders was dan de andere twee vrouwen in het dorp. Die hadden het korte, kroezige haar van oerwoudbewoners. Het lag als een dikke muts om hun hoofd. Ze waren gedrongen, waar Sumi tenger en rank was.

Pak Atmo legde de blaaspijp weg en stak een kreteksigaret op. De kruidige geur vulde zijn neusgaten.

Een jonge man kwam over de grijs houten steiger aanlopen. Zijn silhouet stak donker af tegen het licht van de zon. Maar Pak Atmo wist dat het Lasak moest zijn. Hij zag het aan de wat trage manier van lopen, hoorde het aan het sloffende geluid van de voetstappen op de houten planken.

Die ochtend had hij gezien op wat voor manier Lasak naar Sumi gekeken had. De baby, die weggekropen was tussen de hibiscustruiken achter de schuur, was door Lasak opgepakt en aan Sumi teruggegeven.

Van onder het huis, waar hij vallen repareerde, had hij die twee goed kunnen zien. Terwijl Lasak de baby aan Sumi overhandigde, op het moment dat hun handen elkaar, om het kind gevouwen, raakten, had hij de stralende glimlach op Sumi's gezicht gezien. Even had het geleken of de wereld stil stond. Er was iets aan die glimlach dat hem waakzaam maakte. Van het gezicht van zijn vrouw had hij naar dat van Lasak gekeken. De man had er knap uitgezien, sterk en jong. Een rode hibiscusbloem stak opzij in zijn haarband.

Het was alsof Pak Atmo de vonken had kunnen zien, die uit de ogen van Sumi en Lasak naar elkaar oversprongen.

“Nog een die de kippen van onder mijn gat komt stelen,” dacht Pak Atmo.

Hij was uit de schaduw onder het huis vandaan gekomen. Zijn komst maakte dat het beeld voor hem veranderde. Sumi boog zich zorgzaam over de baby. Lasak keerde zich om en liep weg, naar de bananenbomen achter op het landje.

Niets aan Pak Atmo's lichaam of gezicht deed ook maar vermoeden dat hij gezien had wat er zo-even voorgevallen was.

Terwijl Lasak van de steiger de oever op liep, door het dichte, stevige gras, kwam Pak Atmo langzaam overeind uit zijn hurkhouding. Met een kort gebaar gooide hij zijn sigaret weg.

“Kom eens, ik moet je wat laten zien,” zei hij. Hij wees Lasak de plek waar de kippenveren nog in het water dobberden.

“Zie je dat?” vroeg hij. “Hij is weer gekomen vannacht.”

“En weer niets gezien?” vroeg Lasak.

“Misschien wel, misschien ook niet,” zei Pak Atmo. “Maar ik denk toch dat het een van die grote varanen moet zijn, die we de vorige keer zagen. Er waren vanmorgen vroeg nog duidelijke sporen in de modder, waar het beest aan wal is gekropen. Ga mee om het monster te zoeken. Ik wil niet nog meer kippen kwijt.

Ze duwden samen een van de platte, van een uitgeholde boomstam gemaakte boten langs de steiger het water op. Het was het seizoen van de lotussen. Het hele meer was bedekt met grote roze en witte bloemen, zodat het water op een enorme bloementuin leek.

Met lange stokken duwden ze de boot vooruit, riet en lotusbladeren opzij buigend. Boven hun hoofden, hoog in de lucht, zeilde een geelwitte arend. Ze voeren de rivier op, langs de mangroven die met hun hoekige bruine wortels hoog in het water stonden.

Een week geleden waren er wel vijf varanen geweest. Mooie dieren met krachtige klauwen en vlijmscherpe tanden. Op de plek waar ze de dieren gezien hadden, meerden ze aan.

Pak Atmo voelde het mes, dat tussen zijn riem gestoken zat. De pijlen voor de blaaspijp zaten in de koker. Die morgen had hij iedere punt zorgvuldig met gif ingesmeerd.

De oever was hier glad. Gebruik makend van de lange, neerhangende lianen en boomtakken, wisten ze steviger grond te bereiken. Tussen de enorme, tientallen meters hoge bomen, gloeiden varens en mossen groen op.

“Ik heb geen sporen meer gezien,” zei Lasak, die voor Pak Atmo uit liep, takken en struiken opzij buigend. “Misschien zijn ze er niet meer.”

Pak Atmo nam een van de lichte pijltjes uit de koker en duwde die in het mondstuk van de blaaspijp. Hij was bezig de pijp naar zijn mond te brengen, toen Lasak naar hem om keek. Zijn ogen verwijdden zich.

“Wat doe je?” vroeg hij ongelovig.

“Ik wil het monster doden, dat mijn bezit wil stelen,” antwoordde Pak Atmo.

Lasak’s adamsappel ging even naar boven en toen weer naar beneden. Zweet drupte tussen het donkere kroeshaar over zijn voorhoofd. Hij zag er jong en hulpeloos uit.

“Dat monster is hier niet,” zei hij hees. “Je bezit is veilig, Atmo.”

“Weet je dat zeker?” Pak Atmo zette de blaaspijp aan zijn mond.

“Ik weet het heel zeker. Maak je geen zorgen. Je kippen zullen veilig zijn.”

Na een kort ogenblik liet Pak Atmo de blaaspijp zakken.

De spanning ebde weg uit Lasaks gezicht.

Op dat moment zagen ze allebei de langzame beweging van de varaan. Hij lag verscholen onder wat takken. Zijn geschubde huid had de kleur van de schaduw en van de bruine, donkere takken. Van staart tot kop was hij wel twee meter lang. Misschien nog langer. Zijn gevorkte tong schoot razendsnel uit en in zijn bek. Onder een van zijn geweldige klauwen lagen wat bruine kippenveren.

Lasak en Pak Atmo kwamen tegelijkertijd in actie. Pak Atmo zette de blaaspijp razendsnel aan zijn mond en mikte op de kop van de varaan, op de plek tussen de twee trouwhartige roodbruine ogen. Lasak greep zijn mes en sprong op het dier af. Seconden nadat het pijltje de schedel van de varaan doorboorde, sneed Lasak de keel van het dier open. Nog een laatste stuip trekking, een laatste zwaai met de machtige lange staart, een laatste haal met de grote voorpoten, en het dier zakte met een doffe bons opzij.

De jonge man sneed met snelle bewegingen de huid van het nog warme dier open en vilde het.

Pak Atmo, die toe had staan kijken, nam een stuk van het vel tussen zijn vingers en voelde hoe soepel het was. In gedachten zag hij al de schoenen die hij voor Sumi’s kleine voeten zou maken.

In de hitte van de middag droegen ze de huid naar de boot, waar ze hem opgerold op de bodem neerlegden. Bloed maakte donkere vlekken op het grijze hout. Het gonsde meteen van vliegjes en muskieten die zich tegoed deden aan huid en bloed.

Toen zij vanuit het duister van het mangrovebos de modderige rivier verlieten, lag het meer te fonkelen in de zon. Duizenden lotussen, roze en wit afstekend tegen het donkere water, de blauwe schittering van ijsvogels en het langzame zweven van adelaars hoog in de lucht.

Pak Atmo stak een kretekje op. Terwijl hij inhaleerde zag hij de steiger van zijn dorp al.

EINDE